

พระราชดำรัส

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
พระราชทานแก่คณะผู้ปฏิบัติงานโครงการตามพระราชดำริ
ณ ศาลาศิตาถลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร
วันพุธที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ต้องขอขอบคุณทุกๆ ท่านที่ได้ร่วมมือกันมาตลอดเวลายาวนาน ทำให้กิจการงานต่างๆ สำเร็จเป็นผลดี ทั้งนี้ก็มีใช้เฉพาะแต่หน่วยราชการต่างๆ แต่เป็นทั้งภาคเอกชนและอีกพวกคืออาจจะจะเป็นราชการแต่ก็มาด้วยความตั้งใจเป็นส่วนตัว ทำให้การงานบรรลุผลสำเร็จมาจนทุกวันนี้ และขอขอบคุณนักเรียนที่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนมาตลอด และได้ปฏิบัติธรรมบรรพชาและกัณฑ์ศส่วนกุศลที่ได้กระทำมาให้ก็รู้สึกปลื้มปิติใจเป็นอย่างยิ่ง

โครงการที่ทำมาเป็นเวลา ๓๖ ปี ซึ่งปีนี้ก็มีโอกาสที่เฉลิมฉลองหลายประการกัน คือ ประการแรกคือการปฏิบัติงานในโครงการนี้ทำมาได้ ๓๖ ปี และประการที่ ๒ การที่ ดชด. ได้จัดมีการว่าไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ มาเป็นโรงเรียนที่ ๘๐๐ ครบที่โรงเรียนมัธยมพระราชทานยาวก็ในโอกาสนั้นทางโรงเรียน ดชด. จัดให้มีการแปรอักษรเป็นอักษรว่า ๘๐๐ จนกระทั่งโรงเรียนก็มีผู้เรียกว่าโรงเรียน ๘๐๐ ถ้านับโรงเรียนในสังกัดอื่นก็เกิน ๘๐๐ ไปแล้ว แล้วอีกประการหนึ่งคือในปีนี้เป็นปีครบรอบ ๖๐ ปี ของการจัดโรงเรียนดชด.

เมื่อตอน ๔๐ ปี ได้ทำหนังสือ ๕๐ ปีทำหนังสือ ตอนนี้ ๖๐ ปี ก็ทำตอนนี้ก็ได้เขียนบทความส่งไปให้ทางดชด. เรียบร้อยแล้ว เป็นการสรุปว่าที่ผ่านมา ในช่วง ๑๐ ปีนี้ ได้มีการปฏิบัติงานอะไรบ้างที่ก้าวหน้าไป เหตุที่ต้องทำให้ก้าวหน้าไปเพราะว่า ประเทศไทยหรือโลกเรานี้ก็ก้าวหน้าสืบต่อๆ ไปอีก คือไปกว่าเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้วอย่างมากมาย

อย่างตอนนี้ก็ใครๆ ก็พูดถึงว่าจะต้องนอกจากจะอยู่กันในประเทศเราแล้วก็ต้องมีความเชื่อมสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ตั้งแต่ประเทศในกลุ่มอาเซียนและประเทศต่างๆ จริงๆ ก็ทั่วโลกนอกกลุ่มอาเซียนก็คิดว่าเวลาที่ไปที่ไหนๆ ก็ได้เห็นว่าทุกๆ แห่งก็มีการจัดทำกิจกรรมที่คล้ายๆ ของเราก็ไม่ทราบว่าจะจะเป็นเพราะว่าเขามาดูงานของเราแล้วกลับไปทำ ก็มีบางส่วนหรือว่าเขาเห็นว่ากิจการแบบนี้มันเหมาะสมกับประเทศของเขา เขาได้นึกและจัดทำขึ้นมาเองอย่างพวกที่ปฏิบัติตามแนวที่เราทำมานั้นก็มีต่างประเทศที่เคยกล่าวมาแล้วว่า ๑๐ ประเทศได้ร่วมมือกับทางโครงการแล้วดำเนินการนอกจากต่างคนต่างไปดำเนินการแล้วทางเราก็จัดให้มีการประชุมให้ประเทศเหล่านี้เข้ามาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในการทำงาน แล้วก็ถือโอกาสได้ไปเยี่ยมโรงเรียนต่างๆ ที่เราได้ร่วมมือในประเทศหลายๆ ประเทศ

ยกตัวอย่างเช่น ฟิลิปปินส์ที่ไปเมื่อต้นปีนี้ มีหลายโรงเรียนที่มีความแตกต่างกับโรงเรียนในประเทศไทย หรือโรงเรียน ดชด. ที่เราทำ เช่น มีโรงเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมากถึง ๖,๐๐๐ คน แล้วจะเรียนได้อย่างไร เขาก็ใช้วิธีเรียนภาคเช้าและภาคบ่าย ส่วนคุณครูก็ต้องอยู่ทั้งเช้า ทั้งบ่าย ในกัมพูชาก็เป็นลักษณะนี้ ก็ถามเขาว่าแล้วยังไงครูก็เหนื่อย เขาก็บอกว่าจะมีการให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษ เป็น ๒ เท่า คือทั้งรอบเช้า และรอบบ่าย แต่ว่าปัญหาของเขาคล้ายๆ ของเราคือว่า จำนวนครูไม่พอ ต้องใช้ครูช่วยสอน และครูช่วยสอนบางทีก็เปลี่ยนหน้ากันมา มาอบรมที่เรา เช่น เรื่องของห้องพยาบาล เรื่องของการเกษตร แล้วครูผู้นั้นก็ย้ายไปอยู่ที่อื่น แล้วมีคนใหม่มาก็ต้องอบรมกันอีก ส่วนมากก็ต้องเป็น ๒ แบบคือว่า โรงเรียนที่ทางประเทศนั้นจะเสนอมา

แล้วเจ้าหน้าที่ฝ่ายเราไปตรวจดู บางทีเวลาไปก็เห็นไปเยี่ยมประเทศนั้นก็ไปดูโรงเรียน ก็เห็นว่า เขาควรจะปฏิบัติแบบเรา ก็ได้ทำหนังสือมา ได้เขียนเป็นบันทึกมาให้ ให้เจ้าหน้าที่โครงการลองเข้าไปศึกษาดู ดูว่า แล้วจะเชิญผู้เกี่ยวข้องทางประเทศของเขานี้ มาอบรมแล้วดูงานในประเทศไทย หลายๆ สังกัด ทั้งสังกัด ตชด. สังกัด สพฐ. สังกัด กศน. สังกัด กทม. ให้เห็นโรงเรียนหลายๆ แบบ แล้วเขาก็ทำรายงานมาคิดกันว่าถ้าไปในบรรยากาศประเทศเขาแล้วจะอย่างไร แต่บางที่ อย่างสุดท้ายที่ไปที่อินโดนีเซีย นั้น ไปในพื้นที่ ๆ ครู เขายังไม่ได้มาดูงาน เขาก็มีความกังวลหลายๆ อย่าง ก็ได้ไปชี้แจง ส่วนที่ฟิลิปปินส์ที่ว่่านั้นก็ค่อนข้างจะลำบาก เพราะว่าอย่างนักเรียน ๖,๐๐๐ คน นี้ และมีนักเรียนที่มีภาวะโภชนาการบกพร่องถึงประมาณเกิน ๑,๐๐๐ คน ที่ทำเหมือนกับเป็นการดูแล จะใช้พื้นที่ทุกตารางในโรงเรียนของเขาที่ในการที่จะเพาะปลูก แนนอนซึ่งไม่พอ ตัวอย่าง นักเรียนอาจจะเอาไปทำ ให้ผู้ปกครองทำที่บ้านแล้วค่อยๆ คิดกันประสานกับหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียน ต้องประสานกับทางสาธารณสุขในการดูแลสุขภาพของนักเรียน ซึ่งเขาก็พยายามอยู่แล้ว เขาก็ติดต่อทั้งหน่วยราชการและเอกชนให้มาช่วยเหลือ มีเหตุเช่นว่า ครูที่สอนอยู่ย้ายไปที่โรงเรียนอื่น ผู้บริหารก็ย้ายไป ก็ย้ายเอาโครงการไปไว้โรงเรียนใหม่ที่ตนไปทำอยู่ และทำได้ดีมาก แต่ครูคนใหม่ที่มา ยังไม่เข้าใจโครงการเต็มที่ ค่อนข้างจะงงๆ ก็ต้องไปสนทนา ปลุกใจ ให้ความมั่นใจว่าจะดำเนินการช่วยเหลือต่อไป เป็นเรื่องที่ทำในโรงเรียนต่างๆ ที่เราสอนตอนนี้ก็ เพราะฉะนั้นก็ มีเรื่อง ที่พูดกันเมื่อที่ อย่างโครงการเกษตรอาหารกลางวันนั้น ก็มีกิจกรรมต่าง ๆ มาครบเรื่องอาหาร ที่จะมีประโยชน์ในเรื่องของสุขภาพ ที่จะมีประโยชน์เรื่อง การศึกษา ความใฝ่รู้ ความที่ว่าทำงานร่วมกันของนักเรียนและบุคคลอื่นๆ ครู นักเรียน แต่ว่า วันนั้นก็เอาหนังสือที่รวมพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชดำรัสสองคหนึ่งที่มีพระราชทานที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในงานพระราชทานปริญญา พูดถึงผลประโยชน์ของโรงเรียน ตชด. ว่านักเรียนจะได้ความรู้เรื่องอะไรบ้าง แต่ที่โน้นก็ได้ทรงกล่าวถึง การชลประทาน หรือเรื่องน้ำ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญ ที่ทุกครั้งที่ไปโรงเรียน ตชด. ก็ถือโอกาสให้เจ้าหน้าที่จากกรมชลประทานได้ตามไปด้วย และเจ้าหน้าที่ของ กปร. ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเคยทรงเรียกไว้ว่าลุงเงิน มาเพื่อจะได้สนับสนุนให้ความช่วยเหลือกับทางโรงเรียนและประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง

แล้วเรื่องชลประทานนั้นก็สืบต่อไปถึงเรื่อง พลังงาน ด้วยเพราะว่าบางที่ชลประทานเขาก็ทำเรื่องพลังน้ำที่จะมาใช้ในการทำไฟฟ้าด้วย เรื่องเหล่านี้ มาดูก็ควรจะเห็นว่าน่าจะเป็นหลักสูตรที่ทำให้นักเรียนได้ศึกษาด้วย ก็กำลังดำเนินการ ส่วนในด้านความรู้อื่นๆ เช่น ภาษา นอกจากภาษาไทยที่กล่าวมาแล้วว่า จะแก้ปัญหาเรื่องการอ่านออกเขียนได้ ก็ได้เพิ่มเรื่องภาษาอังกฤษเข้าไปด้วย ก็มีในครั้งนี่ก็อบรมครู เรื่องวิธีการที่จะสอนภาษาอังกฤษให้นักเรียน และก็อีกอย่าง นักเรียนที่อยู่ชายแดน ก็จะได้แลกเปลี่ยนความรู้กับนักเรียนในประเทศเพื่อนบ้านได้บ้าง ที่เราจะทำ นี้ก็ ทำมาตลอดเรื่องของการเรียนรู้ การศึกษา การพัฒนาในเรื่องสุขภาพอนามัย ในเรื่องวิชาชีพต่าง ๆ คือวิชาชีพหลักที่ของโรงเรียนเราทำ ก็คือวิชาชีพเกษตร จากเกษตรก็จะมีแปรรูป มีการ ก็ถือว่าเป็นเรื่องของอุตสาหกรรม งานต่างๆ แล้วก็จากโรงเรียน แล้วก็แปรไปสู่ชุมชน ในทุกๆ ด้าน แล้วในส่วนนี้ นอกจากในเรื่องของการทำสิ่งของแล้วยังมีเรื่องของการตลาด เช่น สินค้าก็จะขายได้ในร้านกาแฟ หรือ ชาวบ้านก็อาจจะขายเอง ซึ่งแต่ละคน เวลาตามที่ทำโครงการสารสนเทศ นี้ก็เพิ่มเรื่องสารสนเทศ การค้าก็มีการค้าประเภทออนไลน์ ซึ่งชาวบ้านทำได้ ในเมื่อสมัยนี้มีคอมพิวเตอร์และมีสัญญาณอินเทอร์เน็ต ก็เริ่มแปรหลายไปในที่ต่างๆ ที่ไหนทำได้ก็ทำในเรื่องนั้น เพราะว่าเปรียบเทียบกันนี้พูดถึงเรื่องประเทศต่างๆ ก็ทางได้ไปประเทศชื่อ คีร์กีซสถาน ซึ่งเป็นประเทศอยู่ในเอเชียกลางซึ่งแต่ก่อนนี้ขึ้นอยู่กับสหภาพโซเวียต ตอนนี่แยกมาเป็นประเทศอิสระได้ประมาณ ๒๕ ปี แล้ว ก็ได้คุยกับภรรยา

ประธานาธิบดี ซึ่งท่านเป็นแพทย์ แต่ว่าคงไม่ได้คุยกันแล้ว ฟังดูเหมือนว่าเป็นสาธารณสุขมากกว่า แต่ก่อนก็จบปริญญาเอก ทางแบบโซเวียต เขาบอกก็ทำเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ กับสิ่งแวดล้อมที่กระทบกับสุขภาพ ตอนนี้คือก็ทำเรื่องสุขภาพของเด็กอายุ ๑๕ - ๑๘ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กหญิงที่กำลังเรียนทำปริญญาเอก ทำแผนปัจจุบัน ก็ถามท่านว่าแผนโซเวียตกับแผนปัจจุบันต่างกันอย่างไร เขาบอกว่าโซเวียตเขาวางรากฐานมาให้ความรู้ดีมาก แต่ว่าที่ต้องมาเรียนในแผนปัจจุบันใหม่เพราะว่าในปัจจุบันมีอะไรเพิ่มขึ้นเยอะแยะ ทั้งในเรื่องเครื่องมือและเทคโนโลยีต่างๆ และก็สภาพสังคมก็เปลี่ยนแปลงไป เขาก็เลยบอกว่า แต่ว่าที่จะทำให้สุขภาพดีขึ้น ก็มีปัญหาหลายๆ อย่าง ของเด็ก นอกจากนั้นต้องให้ความรู้ด้วย ให้ความรู้ตั้งแต่อายุ ในเกณฑ์วิทยานิพนธ์ ๑๕ - ๑๘ ไม่พอ ต้องเริ่มให้ความรู้ตั้งแต่อายุ ๑๑ - ๑๒ ที่จะรู้ทางด้านสุขภาพอนามัยส่วนตัว และที่จะทำให้อาชีพของชุมชนดีขึ้น ก็เป็น พอดีเขาก็เล่าให้ฟังแบบนี้ นี่ก็หลายๆ แห่งเห็นเรื่องทำเพาะปลูก เพาะปลูกเอาเข้ามา ในนี้เป็นเอกชน หรือเป็นภักดาการในสหรัฐอเมริกาที่ชอบไปรับประทาน ตอนนี้ก็ตั้งเป็นมูลนิธิและก็ช่วยสอนแม่บ้านเกี่ยวกับการทำอาหาร สอนอาหาร และก็สอนนักเรียนในโรงเรียนยากจนที่อยู่ไม่ไกลจากภักดาการนัก เดียวนี้เขาก็ทำเป็นมูลนิธิเรียราย เลยบริจาคเขาไปทุกปี เพราะถือว่าทำงานในลักษณะใกล้เคียงกัน หวังว่าทั้งแม่แต่ครู นักเรียน หรือผู้ปฏิบัติงาน พักนี้อะไรๆ โลกนี้เปลี่ยนแปลงไปเร็ว เราก็ต้องติดตามเรื่องและก็ศึกษา และเพื่ออะไรที่นำมาเป็นประโยชน์กับเราได้ ใช้ได้ก็ทำ หรือว่าอันไหนของเราที่เป็นประโยชน์แล้วก็จะเหมือนกับการสร้างบุญสร้างกุศลให้คนอื่นที่ยังเดือดร้อนอยู่ ไปคราวนี้ก็ยิ่งได้ไปเยี่ยมประเทศกัมพูชาด้วย ก็ทำ มีคุณครูที่โรงเรียนที่ไปทำงานนั้นเขาก็บอกปัญหา ปัญหาที่คล้ายๆ เราอีกปัญหาคือแห้งแล้ง น้ำไม่พอดูเรื่องเพาะปลูก แต่เขาก็บอกโครงการดีมากอยากให้ขยายโรงเรียน แต่เราก็ยังนิ่งๆ อยู่ ก็พยายามจะทำที่มีอยู่ให้ดี แล้วก็เขาสงใจเรื่องห้องน้ำ เราไปก็จะไปให้ความสนใจเป็นพิเศษอีกเรื่องหนึ่งคือเรื่องห้องสมุด เพิ่งได้เห็นวากัมพูชานี้มีหนังสือเป็นภาษากัมพูชาที่ดี ให้ความรู้อย่างมาก ซึ่งบางเล่ม นี่เป็นภาษาไทยอาจจะยังไม่มี เพราะมีที่เขาแปลจากต่างประเทศเป็นภาษากัมพูชา ก็มีโรงเรียนที่ เรียนภาษาอังกฤษด้วย กำลังไป พยายามไปหาหนังสือภาษาอังกฤษที่ราคาถูกกว่าที่เมืองจันทราวที่แล้วเคยเห็นที่จันทราวเอง เป็นภาษาอังกฤษ ขอลิขสิทธิ์ เขามา แต่เที่ยวนี้อาจจะรีบๆ ไปหาไม่เจอ เจอแต่หนังสือนำเข้าก็เลยราคาแพง อย่างเอามาแจกเยอะๆ ไม่ได้ ก็จะไปดูอีกที่ที่อินเดีย ซึ่งเขาพิมพ์หนังสือที่เป็นภาษาอังกฤษด้วยตัวเองในอินเดีย แล้วก็ราคาถูกกว่าหนังสือภาษาไทยเสียอีก ก็ฝากไว้ดู เรื่องการศึกษาแนะนำให้ครูและนักเรียนอ่านหนังสือมากๆ เพื่อให้ได้ความรู้ เพราะบางแห่ง ถ้าจะให้ดูในอินเทอร์เน็ตอย่างเดียวก็ สัญญาณยังไม่ถึง ยังไม่สะดวก ก็ต้องใช้สื่อต่างๆ หลากๆ อย่าง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ก็ขอให้ทุกๆ ท่านมีความสุข ความสำเร็จ ความเจริญ ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง และก็มีพลังกาย พลังใจ ที่จะทำสิ่งที่ดีต่อไป